

Fællesskab i mursten

Schmidt, Cecilie Ullerup

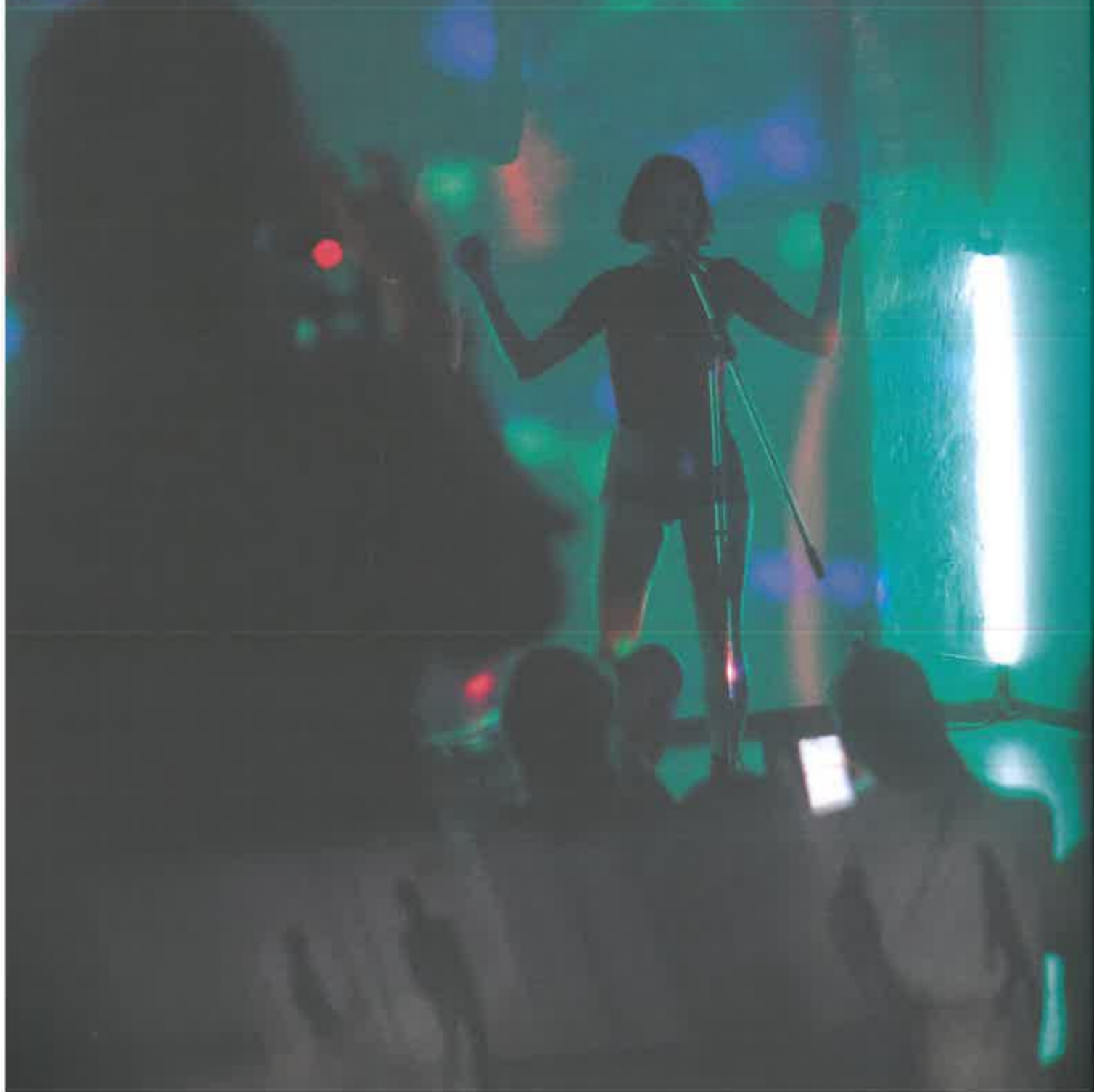
Published in:
Teater 1

Publication date:
2017

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Schmidt, C. U. (2017). Fællesskab i mursten. *Teater 1*, (177), 46-48.

Fællesskab i mursten

Fra DANSEateliers Performance Feast. Foto: Mia Rewitz

Unge kunstnergrupper som DANSEatelier og Breakfast Club organiserer sig ud af værkbegrebet og ind i fællesskabet gennem solidariserende praksisformer. De gør op med prekære betingelser, konkurrence og individualisering i kunstens projektliv.

— AF CECILIE ULLERUP SCHMIDT

Da Den Danske Scenekunstscole hed Statens Teaterscole og havde en eksklusiv uddannelse for koreografer, søgte hele danseårgangen i 2013 om optagelse. For meget. Eller: De skriver sig selv som 13-hovedet afsender med 9 nationaliteter på en ansøgning til Statens Kunstfond. Forvirrende. I Valby har 11 kunstnere et fælles lokale at arbejde i, hvor de har aftalt, at man ikke kan arbejde alene som kunstner. Forstyrrende. Jeg skriver om de to grupper DANSEatelier og Breakfast Club: De består af dansere og koreografer, men de laver ikke flotte forestillinger sammen. Det, de laver, er kunstnerisk organisation. I fællesskab har grupperne henholdsvis fundet konkrete mursten og hverdagspraksisser og formuleret solidariske strategier, der danner rammen for et socialt kunstnerisk arbejdsliv.

Systemer for solister

Før vi lærer grupperne at kende, zoomer vi ud på den kontekst, de skriver sig ind i. Trods stigende eksperimentvillighed og formfornyelse på scenekunstudannelser i Danmark og i udlandet findes der ikke tilstrækkelige adækvate støtte- og repræsentationsformer, når de studerende kommer ud fra skolerne: Støttesystemer fokuserer – ligesom skolernes eksaminer i øvrigt – på individet frem for gruppen. Støttesystemer støtter primært kortere projekter og reel produktion. Nationalstaten støtter sine egne medlemmer. Solokunstnere er billigere end grupper og kan derfor lettere turnere. Residencies tager man ofte på alene. Pressefortællinger handler ofte om kunstneriske genier og deres enestående biografi, der har ført til deres meget personlige kunstneriske udtryk. Præmieringer får man alene (jeg ved, Kunstfondens Legatudvalg for Scenekunst allerede er uddannede og præmierede

hele hold for første gang i 2015). Det er altså imod alle odds, når unge kunstnere forsøger sig med kollektiver, med kontinuerligt arbejde samme sted, med temporaliteter uden for en forestilling om værkets nødvendige arbejde og "rimelige" økonomi.

Solist-skabelonen i støttesystemet korresponderer med diskursen om kunstneren som forbillede for oplevelsesøkonomi og neoliberal self-management i kulturindustrien siden midt 90'erne. Her har kunstneren – som pointeret af bl.a. den tyske politolog Isabell Lorey – være castet som hovedrolleindehaver, fordi hun jobber på tværs, men alene, arbejder passioneret i projekter med korte horisonter og på midlertidige kontrakter og ikke kræver feriepenge, barsel eller andre rettigheder som arbejder – og i øvrigt altid er innovativ og en garant for det nye aka vækst, nye forbrugsmuligheder etc. Den solistiske kunstner er sjældent organiseret i en solidarisk kamp for bedre fælles vilkår, men sveder som daglejer under egen ledelse 24/7.

De produktionsvilkår, som støttesystemer og institutioner reproducerer, er den yngste generation af nyuddannede kunstnere blevet opmærksom på. Derfor har de fundet på noget nyt – det skal de jo, i det innovative imperativ! – men ikke for deres popularitets skyld på kunstmarkedet; de gør det i fællesskab for deres egen skyld og for hinanden.

Danseatelier

Et lokalt eksempel er de 11 dansere og koreografer, der blev færdige i 2015 fra Den Danske Scenekunstscole, og siden har været fælles om DANSEatelier:

"DANSEatelier er en kollektiv vision og et fysisk sted, som fungerer som et arbejdsrum for kontinuerlig kunstnerisk praksis. Vi er interesserede i at skabe en kollektiv deling af viden, visioner og arbejdsbyrder. Både for at skabe en social stabilitet i et prekært fag samt for at hjælpe hinanden med at muliggøre visioner i en bred udstrækning af formater (idéer, undersøgelser, events, etc.)" (fra DANSEateliers hjemmeside).

I Valby har de et fælles rum, hvor der arbejdes ved siden af hinanden og sammen. Her har de fælles daglig, kontinuerlig træning (hvor man skal melde fra, hvis man ikke kommer!). De er værter for et månedligt perfor-

"Derfor har de fundet på noget nyt...; de gør det i fællesskab..."

manceprogram kaldet Performance Feast, hvor tre-seks performances eller works in progress vises. De har en fælles ansøgningspraksis med roterende ansvar. Kunstnerne i DANSEatelier er alle bosat i København og styrker med deres fælles praksis en lokal forankring, vidensdeling om økonomi og ansættelsesforhold, facilitering for danse-, performance- og kunstmiljøet. Desuden arbejder de mod den stigende tendens til konkurrencementalitet og ensomhed i projektlivet. Det er faktisk umuligt at være alene i DANSEatelier. De skriver om brugen af det fælles rum i Valby: "Rummet kan ikke bookes, da vi er bevidst interesseret i en infiltrering."

Breakfast Club inviterede over 10 dage til eftermiddagsaktioner og performances hver dag i Bisserup. Foto: Breakfast Club

Breakfast Club

En søster til DANSEatelier er sammenslutningen Breakfast Club bestående af dansere og koreografer, samme årgang, som blev færdige på Inter-University Centre for Dance i Berlin. De har et internationaliseret og mere radikalt bud på at redistribuere og omorganisere kunstens produktionsmidler. Breakfast Club består af 13 personer på tværs af 7 nationer. De skiftes til at søge nationale fonde til fælles international praksis baseret på den faste gruppe af de samme mennesker, der er kolleger og venner og deler interessen for kontinuerligt at udveksle og udvikle sig sammen.

Breakfast Club har udviklet et format, de kalder Nomadic Residency, hvor de mødes en eller to gange årligt som gruppe i et af de involverede kunstners lande på lokalt residency og indgår i medlemmets lokale kontekst. I sommeren 2016 var Breakfast Club i Bisserup i 10 dage. I modsætning til residency-arbejdets fordybende isolation fra den lokale kontekst inviterede Breakfast Club til eftermiddagsaktioner og performances hver dag klokken 17 i Bisserup til glæde for trofaste pensionister, børn og tilfældigt tilstedende lokale.

Breakfast Club skriver selv, at de med fælles ansøgninger og residencies vil "praktisere et alternativ til de prekære og individualiserede arbejdsforhold, der dominerer det kontemporære kunstmarked, hvor mange 'konstant er på farten', forsøger at promovere eget arbejde og er i skarp konkurrence med kollegaer. Nomadic Residency er et initiativ, som tilbyder en alternativ vej til den institutionelle konstruktion af teatre, dansehuse og kuratorer, og som lægger vægt på gensidig/indbyrdes støtte og solidaritet" (fra internt ansøgningsdokument).

Breakfast Club gør ikke blot op med individualisering af kunstneren, ensomhed i residency-livet, de projekt-korte fællesskaber, de internationalt mobile kunstners isolation fra lokalsamfundet, men også med nationale privilegier i forhold til finansiering: De ansøger om penge til hinanden hinsides grænser for den nationalt forankrede kunstners privilegier.

Infrastrukturel performance: et nyt værkbegreb?

Breakfast Club og DANSEatelier er kollektiver, der i kraft af deres interne, kontinuerlige praksis og udadvendte kuratoriske og performative begivenheder gør deres fælles arbejdsbetingelser solide og synlige og dermed kalder

"Breakfast Club har udviklet ... Nomadic Residency, hvor de mødes ... som gruppe i et af de involverede kunstners lande på lokalt residency..."

på en international reorganisering inden for kunstarbejdet. Deres nuværende sociale infrastrukturer både belyser og modsvarer (scene-) kunstens produktionsbetingelser, som de formuleres fjernt fra kunstnerens egne behov, begær og fantasi for fællesskab. Jeg er spændt på, hvordan de to unge grupper svarer deres samtid igen, som de modnes. Mon Breakfast Club også tager på grupperesidencies om 10 år, når deres karrierer muligvis er mere tætpakkede, og deres familier muligvis lokalt forøgede og forankrede? Mon DANSEatelieris solidaritet og daglige praksis kan fortsætte, hvis to af de ni bliver stjerner og er konstant fraværende i Valby?

Endelig er det interessant at overveje, om DANSEatelier og Breakfast Club kan forstås ikke bare som solidaritetsskabende, kunstneriske organisationer, men som performative, durationelle værker: som infrastrukturelle performances. Grupperne skaber ikke fællesskab som tematisk baggrund eller motiv i en koreografi eller igennem et participatorisk princip, men derimod igennem en kunstnerisk-strategisk infrastruktur, som de kontinuerligt arbejder i og på. De tematiserer ikke bare fællesskab, men gransker og intervernerer i de strukturelle præmisser for fællesskabet. Da deres performative reorganisering af præmisserne for kunstnerisk arbejde er forstyrrende og sprænger vanen, vil jeg påstå, at der faktisk kunne være tale om en ny værkkategori: identiteten i grupperne som overskridelse af kunstnersignaturen og den kontinuerlige praksis hos de to grupper som en seriel, infrastrukturel performance? I så fald udfordrer de støtteinstanser og institutioner med besværlige kunstnerfigurer, der koster for meget, breder sig med en værkkategori i uoverskuelige retninger, der sprænger nationalstatens enhed og i sin temporale udstrækning ikke finder en slutning.

DANSEatelier er Nanna Stigedatter, Marlene Bönneberg, Søren Jørgen Hansen, Olivia Rørdam, Ingvild Bertelsen, Stine Frandsen, Meaaf Frødrickson, Sandra Lækv Andersen, Ivolda Dain, Emilia Gasliorek, Karis Zidote. Breakfast Club er Asaf Aharonson (IL), Cecile Bally (FR), Stine Frandsen (DK), Marc Philipp Gabriel (DE), Renan Itzhak (IL), Julek Kreutzer (DE), Anna Lena Lehr (CH), Taboa Kenta Magyar (CH), Diethild Meier (DE), Liselotte Singer (FR), Emma Tricard (FR), Nir Vidan (IL), Katarzyna Wolinska (PL).